

זמני שבת וחג

עיר	הדלקת נרות	צאת שבת וחג
	25.09	26.09
ירושלים	17:52	19:07
תל אביב	18:13	19:09
חיפה	18:02	19:08

ישראל: כניסת החג ויציאת היום הראשון

אמרי נועם

חג הסוכות

זמן שמחתנו

26 בספטמבר

תשפ"ז

ט"ז בתשרי

לקראת חג הסוכות
הרב ראובן קוקלין

יום הכיפורים הסתיים. מה הלאה?

כדי לשמר את ההשגות שזכו להן בתפילה ולברר כיצד לחיות לאורן. בתפילה הם חשו את קרבת ה' וראו את העולם אחרת; לאחריה הקדישו זמן למחשבה כיצד להעביר את המבט הזה אל המעשים הפשוטים של היום יום.

כך אפשר להבין גם את הקשר שבין יום הכיפורים לסוכות. בראש השנה המלכנו את הקב"ה. ביום הכיפורים, בצום ובתפילה, נדמינו למלאכים. אך אם נשוב מיד אל השגרה הסוחפת, עלולה ההתעלות להישאר זיכרון בלבד.

ברחמינו נתן לנו הבורא תקופת מעבר: את חג הסוכות. הזוהר מכנה את הסוכה "צלא דמהימנותא", צל האמונה. בסוכה אנו אוכלים, משוחחים ונחים; חיים חיי גוף, שהופכים בעצמם לקיום מצווה. דווקא בדירת הארעי אנו חשים ביתר שאת שאנו נתונים בידיו של הבורא. כך לומדים שלא לברוח מן העולם החומרי, אלא למלא אותו בקדושה.

שבעה ימים בצל האמונה מסייעים לחבר רעיונות נשגבים למעשים פשוטים, כדי שבצאתנו מן הסוכה נשוב לחיי המעשה אחרת: עם הבורא בלב ועם אמונה המתבטאת במעשים. חג שמח!

מה לדעתכם השלב המסוכן ביותר בטיסה לחלל?

אני בטוח שרבים ישיבו: השיגור, כשהטיל מתנתק מן הקרקע ונוסק אל החלל. אולם אחד המבחנים המסוכנים ביותר מחכה לחללית דווקא בדרך חזרה, בשובה הביתה.

בעת הכניסה לאטמוספירה במהירות עצומה, החללית נחשפת לחום עז ולעומסים כבדים. טעות במהלך הירידה עלולה להביא להתפרקותה. מתברר שלא די להמריא אל השמים; צריך גם לדעת לשוב בשלום אל הארץ.

כך גם בחיי הרוח. אדם זוכה להבנות עמוקות, חש את קרבת הבורא ורואה בבהירות רבה יותר את השגחתו בעולם. אלא שאחר כך הוא חוזר אל חיי המעשה. כאן הכול נראה אחרת: ההצלחה תלויה כביכול בעבודה, בכסף, בקשרים ובצירוף נסיבות מוצלח. מאחורי הסיבות הגלויות לא תמיד מבחינים ביד ה'.

אם המעבר חד מדי, עלול להיווצר נתק פנימי: המחשבות נשארות במרומים, אך המעשים חוזרים למסלולם הישן. הרעיון לחוד והמעשה לחוד. בתפילה האדם בוטח בבורא, ואילו ביום יום הוא מתנהג כאילו הכול תלוי בו לבדו.

לכן, אחרי התעלות רוחנית, דרוש זמן לתרגם את ההבנות לשפת החיים. כיצד תשנה האמונה בהשגחה את יחסי לעבודה? כיצד תשפיע ההכרה בקדושת התורה על החלטותיי? איך מקדשים את החומר ושומרים על טהרת הנפש בתוך טרדות העולם הזה?

על פי יסוד זה הסביר מורי ורבי, הרב נתן רוטמן שליט"א, את דברי הגמרא: חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת לפני התפילה ושעה אחת לאחריה. ההכנה מובנת: צריך לפרוש מן ההמולה, להתייחד ולכוון את הלב. אבל מדוע לשהות גם לאחר התפילה?

מחירן של חמש דקות

ההתעוררות של החג נעשית חלק מן החיים כאשר היא הופכת לקביעות: לפתוח ספר, להגיע בזמן ולא להחמיץ הזדמנות ללמוד. גם חמש דקות שנראות קטנות יכולות להיות מתנה גדולה לנשמה.

הרב יעקב גלינסקי הביא בשם החפץ חיים מחשבה נוקבת: עבור אתרוג מהוזר אדם מוכן לשלם ממון רב, ובצדק. אך כל מילה של לימוד תורה יקרה לאין שיעור. כמה מילים אפשר ללמוד בחמש דקות! מדוע אפוא אנו מרשים לעצמנו לאחר לשיעור בקלות כה רבה?

מכר בית כדי לקנות אתרוג

סיפור לחג הסוכות
הרב ראובן קוקלין

מה נשאר לאדם כאשר חלום חייו מתנפץ?

אנשי העיירה באו להתפעל מן האתרוג. בשעה שהסב למד תורה, הראתה הסבתא לאורחים את הפרי היקר. הוא עבר מיד ליד, ולפתע נפל. הפיטם נשבר והאתרוג נפסל.

הסבתא התעלפה. כששבה להכרתה, חששה לבשר לבעלה את שאירע. התחילה לדבר בעקיפין ולספר משלים. הוא נבהל: שמא אירע אסון לאחד הנכדים? לבסוף גילתה לו את האמת.

הסב קם ואמר בשלווה: "כשאי אפשר, פטורים!" והוסיף: "אותו ריבוננו של עולם שציווה ליטול אתרוג, ציווה גם שלא לכעוס".

חלום של חיים שלמים התנפץ, אך הוא לא נתן לכאב להפוך לכעס. אהבת המצווה לא השייכה ממנו את רצונו של מי שציווה עליה.

בכל יום הייתה אותה אישה קשישה עוברת ליד הבית שסבה וסבתה מכרו כדי לקנות אתרוג. זכרם העניק לה שמחה וכוח. מן הזיכרון החי הזה לא יכלה להיפרד. כששמע הרב מבריסק את סיפורה, לא הפציר בה עוד לעבור. האתרוג המהודר לא נשמר. אבל הנאמנות לבורא, שהתגלתה ברגע של ניסיון קשה, המשיכה להאיר את לבם של הדורות הבאים.

יהודי מבריסק ביקש מן הרב לשכנע את אמו הקשישה לעבור מן העיירה רגובה לביתו. הוא רצה לדאוג לה, אך טרדות הפרנסה לא אפשרו לו לבקרה לעיתים קרובות. האם, מצדה, סירבה במשך שנים לכל הפצרותיו.

כשבאה לבקר את בנה, הלכו יחד אל הרב מבריסק. הרב הסביר לה כמה חשוב לאפשר לבן לקיים מצוות כיבוד אם. אך היא השיבה: הכול אפשר לבקש ממנה, רק לא לעזוב את העיירה. ואז סיפרה מדוע.

סבה היה עני מרוד. כל ימיו חלם שיהיה לו אתרוג משלו לחג הסוכות. בעיירות ליטא לא היה זה דבר המובן מאליה. במשך עשרות שנים חסך פרוטה לפרוטה, לעיתים אף צמצם במזונו, ואת המטבעות שמר בשקיק.

לעת זקנתו נסע עם אשתו לוויילנה. הסוחר מנה את חסכונותיהם, אך הסכום לא הספיק אפילו לאתרוג אחד. בני הזוג יצאו מלפניו בלב כבד.

אז הציעה הסבתא למכור את ביתם, לשכור דירה קטנה, ובכסף שיקבלו לקנות אתרוג. כך עשו. הסוחר הבטיח להביא להם פרי מהודר במיוחד, וקיים את הבטחתו. לשמחתם לא היה גבול.

הסוכה שהצילה ילד

עשה? נטל מסור, ניסר את לוחות סוכתו ונתן את העצים לחייט. התנור הוסק, הבית התחמם וחיי הילד ניצלו.

הידור מצווה יקר ללבו של יהודי. אבל באותו לילה, ההידור הגדול ביותר היה החום שהעניקו לוחות העץ לילד החולה. הסוכה המפוארת איננה, אך החסד שנעשה בזכותה נשאר.

לרבי דוד מלעלוב הייתה סוכה מפוארת, שקירותיה עשויים לוחות עץ מגולפים. אך שנה אחת עמדה במקומה סוכה פשוטה. לאן נעלמה הסוכה היפה? את התשובה ידע החייט העני, ר' זלמן.

בחורף חלה בנו בדלקת ריאות קשה. הרופא הורה לחמם את הבית, אך כסף לקניית עצים לא היה. האב פנה אל רבי דוד. גם בידי הצדיק לא נמצא כסף. מה

"ואני אברך על סוס"

הצדיק חזר לביתו בלי אתרוג, אך בלב שמח. בני הבית שאלו היכן האתרוג שקנה. הוא השיב בחיוך: "בשנה זו יברכו כל בני ישראל על אתרוג, ואילו אני אברך על סוס".

בדבריו ביטא את שמחתו על הזכות שנקרתה בדרכו. הכסף שחסך באהבת המצווה הפך למעשה חסד שהעמיד יהודי על רגליו. הרצון לעשות נחת רוח לבורא התגלה בויתור על האתרוג המהודר שייחל לו.

רבי מרדכי מנשייז חי בדוחק, אך במשך השנה היה מצרף פרוטה לפרוטה כדי לקנות אתרוג מהודר. שנה אחת הצליח לחסוך סכום גדול מהרגיל, ויצא אל השוק בשמחה: הפעם יוכל לקנות אתרוג נאה במיוחד.

בדרך ראה יהודי יושב ובוכה. כששאל לצרתו, התברר שזהו עגלון שסוסו מת באותו בוקר. עם הסוס אבד גם מקור פרנסתו. רבי מרדכי הוציא את כל חסכונותיו ונתן אותם לאיש, כדי שיוכל לקנות סוס אחר ולשוב לעבודתו.

על פי פרסומי הרב ראובן קוקלין באתר imrey.org. שני סיפורי החסד: "דרשו", מתוך דף חג לסוכות, הרב דניאל אלבר. עיבוד לעלון.